

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Doctor Mellifluus S. Bernardus Magnæ Matris Cultor
Eximius, Et Ex Ordine Sancti Benedicti Sacellanus
Quartus. Sive Ea quæ Doctor mellifluus de laudibus
Virginis Matris scripsit in gratiam magnæ ...**

Bernardus <Claraevallensis>

Nevhsii, MDCLXXV.

Ex Sermonibus beati Guerrici Abbatis Igniacensis. Tomo VI. Operum sancti
Bernardi Abbatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37156

ra materna morte crudelissimâ perdere nitebatur. Dehinc proficiscens ætate & sapientiâ coram Deo & hominibus, factus est vir discurrens per civitates, prædicans & annuntians regnum Dei. Elementis & dæmonibus imperabat, infirmos sanabat, & mortuos suscitabat. Et cum talia faceret, sustinebat insidias, sustinebat calumnias, sustinebat blasphemias, quas principes sacerdotum, Scribæ & Pharisei & omnis populus contra ejus innocentiam invehebant: sed cum eorum perfida & perversa nequitia unci Filij mei bonitatem super excellentem sustinere non posset, ipsum auferre de terra nefariè cogitantes, ligaverunt, flagellaverunt, deturbaverunt, crucifixerunt, dilaniaverunt, & morte turpissimâ occiderunt: sicut præsens dies liquido manifestat. Ergo vos omnes fideles Christi recolite, de morte & passione Domini nostri Iesu Christi, & per totum istum venerabilem diem lacrymas fundere non cessetis, ut in die resurrectionis Domini ad laudem & honorem illius resurgere valeatis. Qui cum Patre & Spiritu sancto vivit & regnat per infinita secula seculorum, Amen.

*Ex Sermonibus beati Guerrici Abbatis
Igniacensis.*

TOMO VI.

Operum sancti BERNARDI ABBATIS.

SERMO I.

In Festo Purificationis B. MARIÆ Virginis.

Sint lumbi vestri præcincti & lucernæ ardentes in manibus vestris, Luc. 12.

Sint lumbi nostri præcincti, ut Purificationem Mariæ æmulemur: sint lucernæ ardentes in manibus, ut gaudium Simeonis

nis

nis lumen in manibus portantis, etiam visibili signo in nobis representemus. Simus videlicet casti corpore, & mundi corde: & Purificationem Mariæ expressimus. Simus ardentes devotione, & lucentes opere, & cum Simeone Christum portamus in manibus. Maria tamen non tam purificata fuit, quàm mysterium Purificationis commendavit; implendo legalem; significando spiritualem. Quid enim in ea purificandum esse potuit, quæ Virgo concepit, Virgo peperit, Virgoque permansit: imò quæ ipso conceptu planè purificata fuit, si quid fortè minùs antè puritatis habuisset? Quid, inquam, mundanum habuit conceptus ille, qui solus *potest facere mundum de immundo conceptum semine*, Job. 14. qui fontem quo immundus purificetur, edidit; fontem domus David, qui hodieque patet, indefesseque scatet in ablutionem peccatoris, & menstruata, Zach. 13. Suscepit tamen Mater totius puritatis, purgationis legitimæ speciem, ut simul & obedientissimæ humilitatis virtutem, & Evangelicæ purificationis insinuaret veritatem. Ubi nunc ille, qui tam fallaciter quàm contumaciter præsumens de sanctitate, detrectat purgatoria pœnitentium remedia subire? Esto quòd sanctus sit: nunquid Sanctarum sanctissima, quæ Sanctum sanctorum peperit, Maria? Utinam Fratres mei, utinam nos illam habere-mus humilitatem in peccatis nostris, quam verè habuerunt sancti in virtutibus suis.

SERMO IV.

In Purificatione beatæ MARIÆ.

Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ, Luc. 2.

Scriptura redemptionis nostræ narrans mysteria, sic refert quæ pro nobis historialiter sunt gesta, ut significet quæ moraliter à nobis sunt gerenda. Cùm enim hodie beatæ Purifica-

tio Mariæ recensetur, manifestè de nostra ipsorum purificatione admonemur. Quem verò tanti non moveat auctoritas exempli, cum videamus scilicet, quia illa sanctarum sanctissima quæ nihil purgandum habuit, purificationis tamen legalis implere mandatum non reuit? O Mater immaculata, Mater intacta, nonne tuæ tibi conscia es puritatis? quia scilicet integritatem tuam, nec conceptus, nec partus violavit, sed sacravit? Quare ergo tanquam muliebri aliquid in concipiendo vel pariendo sis passa, sic mundationis, quæ muliebri provisa est infirmitati, quæris remedia? Sic, inquit, decet nos omnem implere iustitiam, *Matth. 3.* ut quæ summæ Mater electa sum iustitiæ, speculum quoque sim totius & exemplar iustitiæ. Novi ego superbiam filiorum Evæ, quæ promptior est ad excusandum, quam ad expurgandum commissa. Necessarium arbitror, ut vitijis originis antiquæ statim in initiis omnia novæ generationis occurrant exempla. Mater prevaricationis peccavit & excusavit pro-caciter, Mater redemptionis non peccet, & satisfaciat humiliter: ut filij hominum qui de matre vetustatis traducunt necessitatem peccandi, de Matre saltem novitatis trahant humilitatem purgandi.

Est quidem & in hoc ipso multa Domini clementia erga filias Sion: sed longè clementius & mitius purificata est illa, quam beatam prædicant filij Sion. Cui scilicet dictum est *Luc. 1. Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi*, hæc nempe supernæ virtutis obumbratio, vera fuit Purificatio Mariæ, non ista, quæ quâdam mystica dispensatione tantum specie tenus hodiè celebrata est. Hæc planè fuit tota ac vera sanctificatio Matris & Filij, sicut & Angelus exposuit ei. Ideo, inquit, *& quod nascetur ex te sanctum; vocabitur Filius Dei.* Antea namque purificanda erat natura mortalis, ut Deum conciperet, non posteaquam concepisset: cum concepisse sanctum, sancto-
rum

rum summa sanctificatio sit; & eâ quæ Mater ipsius sanctitatis effecta sit, nihil sanctius esse possit. Cum ergo filia Sion quæ molliùs & dissolutiùs vivunt, & ardorem forsitan experiuntur carnis, meritò purificandæ sint iudicij & spiritu ardoris: Virgo perpetua, ac singularis quæ sola Spiritus obumbratione Deum concepit, solo purificata est Spiritu gratiæ & refrigerio rosis. Omnium sanè purgationum, quibus conditio reparatur mortalis hæc beatæ purificatio Virginis mitissima, atque felicissima fuit: nam illa filiarum Sion, quæ purgatio fiet igne iudicij, sicut novissima, sic & severissima omnium erit. Nec ista itaque potest esse nobis nisi admirationi, nec illa nisi formidini: quippe qui nec ad istam possumus aspirare, & in illam si sapimus, semper formidamus incidere. Omnino si sapimus, semper clamabimus, plus emendatione morum, quàm strepitu verborum, *Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me, psal. 6.*

SERMO I.

In Annuntiatione Dominica.

Opportunè nobis in his diebus Quadragesimalis observantiæ, solennitas intervenit Dominicæ Annuntiationis; ut qui fatigantur afflictione corporali, gaudio recreari valeant spirituali: & quos humiliavit pœnitentiæ luctus, annuntiatio illius qui tollit peccata mundi, consoletur: sic quippè scriptum habes, *Prov. 12. Mæror in corde viri humiliabit eum; & sermone bono letificabitur.* Prorsus sermo bonus, sermo fidelis, & omni acceptione dignus. Evangelium nostræ salutis: quòd Angelus missus à Deo, hodiernâ die Mariæ evangelizavit, ac lætum de Incarnatione Verbi, dies dieci, Angelus Virgini verbum eructavit. Sermo ille dum Filium promittit Virgini, veniam pollicetur reis, redemptionem captivis, ad apertionem clavis, vitamq; sepultis

sepultis, sermo ille dum Filij regnum prædicat, iustorum quoque annuntiat: terret inferos, lætificat cœlos: & sicut cognitione mysteriorum, sic etiam novitate gaudiorum perfectionem auxisse videtur Angelorum. Quem ergo non lætificet ille sermo bonus in afflictione sua, quem non consoletur verbum illud in humilitate sua? *Memor esto*, inquit David *Psal. 118. verbi tui seruo tuo, in quo mihi spem dedisti; hæc enim me consolata est in humilitate mea.* Verbum tantum promissionis acceperat, sed nullo adhuc indicio sese effectus prodebat. Affligebat eum dilatio voti, sed consolabatur certitudo spei ex fide promittentis.

Si ergo David sola spe salutis hujus, quæ nobis servabatur, animum pascebat: quod gaudium, quæ delitiæ, rei ipsius exhibitio nobis esse debuerat? O felicitas temporum istorum! ô infelicitas temporum istorum! an non felicitas temporum, in quibus tanta plenitudo gratiæ & omnium bonorum? An non infelicitas temporum, in quibus tanta ingratitude redemptorum? Ecce enim venit plenitudo temporis, in quo mittit Deus Filium suum, ut fiat Filius hominis, hominumque Salvator: & ecce magnitudine temporis, ut Salvatorem suum fastidiat homo peccator. Annuntiat salus perditis, & contemnunt: promittitur vita desperatis, & negligunt: venit Deus ad homines, & non assurgunt. Assurgit, qui aliqua devotione se erigit, ut det gloriam gratiæ Dei: assurgit, qui saltem cum gaudio suscipit verbum propriæ salutis. Scio autem scio, quis est qui lætificatur illo sermone bono. Ille proculdubio quem prius humiliavit pius mœror in corde suo, mœror de peregrinatione & exilio, mœror de vinculis mortis, & periculis inferni; qui mœrens quotidie plangit, quod præoccupaverint eum laquei mortis, & pericula inferni invenerint. Huic nimirum jucundus advenit hodiernus ille Nuntius de cœlo, hic gratulabundus excipit sermonem de Dei Filio: huic, inquam, lugenti & mœrenti quòd

quòd tantis sit malis præventus & circumventus, non sine gaudio liberator annunciat: qui oleum gaudij daturus est pro luctu, pallium laudis pro spiritu mœroris; qui videlicet finem dabit miseris, & sine fine beatitudinem dabit miseris. Beati ergo qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur: beati quos humiliavit pius mœror in corde suo, quoniam lætificabuntur sermone bono. Bonus planè sermo & consolatorius omnipotens sermo tuus Domine, qui hodiè à regalibus sedibus venit in uterum Virginis, ubi etiam sedem sibi regalem exstruxit, in qua cùm etiam nunc sedeat, quasi Rex circumstante exercitu Angelorum in cœlis, est tamen mœrentium consolator in terris.

Regali siquidem ex progenie Virgo electa est, generositate quidem regis nobilis proles, sed virtutis regis nobilior indoles: ut æterno Regi filio Regis, materna quoque nobilitas regium honorem defenderet, & venientem à regali sede Patris, regalis etiam thronus in aula virginali Reginæ susciperet Matris. In ipsa quippe, & ex ipsa Sapientia ædificavit sibi domum Prov. 9. in ipsa, & ex ipsa paravit sibi thronum: cùm in ea & ex ea corpus aptavit sibi ita ad omnia perfectum & congruum, ut & domus sit ei ad quiescendum, & thronus ad judicandum, quod primò tabernaculum ei fuit ad pugnandum, & cathedra ad docendum. Vide autem ne fortè ipsa sit *sedes David patris eius*, quam ei dandam promittit Angelus Luc. 1. non quòd David in ea sederit: sed quòd ex semine David assumpta & fabricata sit. Et certè si *sedes David* non est, tamen *sedes tua Deus in sæculum sæculi ipsa est*. Si *folium David* non est; certè *folium excelsum & elevatum super omnem creaturam ipsa est*. Si quis autem etiam thronum illum grandem 3. Reg. 10. *quem rex Salomon sibi fecit de ebore*, corpus ipsum interpretetur, quod pacificus noster hodie sumpsit ex Virgine, non multum à vero videbitur abhorre: quandoquidem & illud, quod sequitur, *est vestivit eum auro fulvo*

ro fulvo nimis, eidem satis congruit: quod jam Dominus decorem induit fulgoris intolerabilis. *Vestivit*, inquit, *eum auro fulvo nimis*. Prorsus si interrogas oculos Apostolorum, qui transfiguratum in monte viderunt Matt. 17. confitebuntur aurum nimis esse fulvum, id est fulgorem corporis esse nimium, quem ferre nequiverunt, quamvis *Nimis* pro *valde* ponere, consuetudinis sit Scripturarum. Cætera namque, quæ prosequitur Scriptura de illius throni magnificentia 3. Reg. 10. accommodatius, nisi fallor, si quis tractare voluerit, accipientur de corpore Christi, quod est Ecclesia.

Mihi sanè magis mirari modò libet illud ebur tam pretiosum, imò & impretiabile virginalis castimonix, de quo scilicet sedem sibi facere delegit, qui sedet super Cherubim: *hec*, inquit, inquit Ps. 131. *requies mea in seculum seculi, hic sedebo, quoniam elegi eam*. Quàm nitidum ebur illud, quod oculis tanti, tamque divitis Regis placuit, in cuius diebus argentum nullius est pretij! quàm frigidum, quod nec à conceptu incaluit! quàm solidum, quod nec partus violavit! quàm candidum simul & rubicundum, quod candor Lucis æternæ, ignisque Spiritus sancti, universa sui plenitudine replevit! Maria siquidem & ipsa candidior nive, rubicundior ebore antiquo, cui scilicet incomparabilem & castitas candorem, & charitas seu martyrium rutilantem præ antiquis electis noscitur contulisse ruborem. Nam & suam ipsius animam pertransivit gladius, ut Mater summi Virginis & Martyris, esset & virgo ipsa & martyr, candida & rubicunda, quemadmodum & dilectus ejus candidus & rubicundus Cant. 5. Denique sicut Salomon in omnibus thesauris suis, & opibus tantis nihil habuit tam pretiosum, quod in opus illud, magnificentum thronum scilicet gloriæ suæ judicaret ebori præferendum: sic Maria singularem præ omnibus Electis Angelorum & hominum invenit gratiam apud Deum, ut videlicet Dei conciperet & pareret

reret

erret Filium, atque ex ebore corporis ejus thronum sibi virtus Altissimi, sine manibus excideret gloriosum. Gloriosus prorsus ille thronus, ac mirabilis, de quo Scriptura perhibet 3. Reg. 10. *quia non est factum tale opus in universis regnis*: quod facile testimonij probaretur Angelorum, qui semper & infatigabiliter in gloriam & decorem dominici corporis prospicere concupiscunt. Quia enim in universis regnis non est tale opus factum, quicquid factum est, flectat ei genu in omnibus regnis, caelestium, terrestrium, & infernorum. Quam beatus igitur ille venter eburneus, unde caro eburnea sumpta est Redemptoris, pretium animarum, miraculum Angelorum, solium summæ majestatis, thronusque potestatis, cibus vitæ immortalis, medicina peccati, restitutio sanitatis! *Quotquot*, inquit Marc. 6. *tangebant eum, sanabantur à languoribus suis: nam virtus de illo exibat, & sanabat omnes* Luc. 6.

Beatus igitur venter, qui te Domine Iesu portavit, felix castitas uteri virginalis, quæ huic operi materiam ministravit. Felix prorsus, Fratres mei, nitor illius eboris, id est, candor castitatis: cui nec aurum mundanæ sapientiæ, nec argentum eloquentiæ, nec gemmam alicujus excellentis gratiæ, nostri præfert electio Salomonis: si modò tamen castitas humilitate commendetur, quia humilitatem ancillæ suæ respexit Dominus, *Luc. 2.* Proinde namque Salomon cum in carmine amoris, castitatem prædicaret Virginis, seu sponsæ videlicet seu sponsi, quia quorum spiritus unus & caro una, in plerisque etiam laus una, ut castitatem illius adornatam, nostramque adornandam etiam alijs virtutibus doceret, ait Cant. 5. *Venter ejus eburneus, distinctus saphiris.* Ut autem noveris, quia castitas aliarum virtutum seu gratiarum sit receptaculum, apothecæ aromaticæ seu unguentariæ nostri Salomonis non nisi domus eburneæ sunt, sicut David in illo Epithalamio cecinit, quod inscriptio tituli, *Canticum pro dilecto,*

lecto, de sponso Ecclesiæ accipiendum ostendit. *Myrrha*, inquit Psal. 44. *Et gutta, et cassia à vestimentis tuis, à domibus eburneis, ex quibus delectaverunt te filie regum in honore tuo*, Corpora siquidem eburnea sanctorum, domus Christi sunt; vestimentum Christi sunt; membra Christi sunt; templum Spiritus sancti sunt. Ab his vestimentis Christi, ab his domibus eburneis spirat ei omnis fragrantia virtutum & charismatum, ex quibus delectant & honorant regem regum Filie Apostolorum & Prophetarum. Probastis & ipsi, Fratres mei, ex quo cœpistis possidere unusquisque vas suum in sanctificatione & honore, non passione desiderij, sicut & gentes, quæ ignorant Deum 1. Thess. 4. quid unguenterum, quid odoramentorum divinâ largitate sit infusum; quomodo corpus, quod erat sentina sordium, nunc Spiritus sancti sit venerabile sacrarium: & quod erat vorago flagitiorum, nunc quædam sit apotheca gratiarum.

Myrrha, inquit, *Et gutta et cassia à vestimentis tuis, à domibus eburneis*. Inhabitamus quidem domos luteas; sed quæ materiæ qualitate sunt luteæ, continentie virtute fiunt eburneæ: ex quibus si myrrha prima spirare cœperit per mortificationem voluptatum, consequentur & aliæ species aromaticæ, multiforem virtutum gratiam spirabunt. Spirabunt autem Christo delectabiliter tanquam de vestimentis suis, spirabant etiam longè lateq; proximus tanquam bonus odor Christi in omni loco. Horum vestimentorū Christi fragrantia statim ut sensit Isaac, *Ecce*, inquit Gen. 27. *odor filij mei, sicut odor agri, cui benedixit Dominus*, Sed & sponsus ad sponsam, quæ etiam corpus & vestimentum ipsius est, loquitur dicens Cant. 4. *Odor vestimentorum tuorum, sicut odor thuris*. Quem nimirum odorem thuris sponso gratissimum, pietas, ô fratres, vestrorum spirabit cordium, si ita fragrans & devota fuerit, ut dirigatur oratio vestra, sicut incensum in conspectu Altissimi, & ascendat coram eo *sicut virgula fumi*

ex

ex aromatibus myrrhæ & thuris, Cant. 3. Et quidem myrrha fragrat ei de corporibus vestris; fragrat utique & mihi: utinam ita & thus fragret de cordibus vestris, quatenus sponsus probans vos sicut castos, sic etiam devotos, frequentius vos sua visitatione dignetur, & dicat, *Ibo mihi ad montem myrrhæ, & ad collem thuris, Cant. 4.* Videtur tamen sermo iste, prophetia hujus esse dici, per Salomonem olim prædicta, per Jesum hodie impleta. Hodie namque venit in illum montem altissimum montium, montem non modò myrrhæ & thuris, sed & omnium aromatum: dico autem Virginem virginum, omnium plenam gratiarum, inter quas tamen præcipuè, nisi fallor, redolebat sponso myrrha castitatis, & thus pietatis. Odor iste, fratres mei, super omnia aromata; odor iste Dominum majestatis de excelsis attrahit & invitat, ut inclinè cælos & descendat, sicut probat dies hæc, cùm Altissimus Angelo misso de cælis, ipse quoque descendit in uterum Matris, qui semper manet in sinu Patris, cum quo vivit & regnat, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO II.

De Annuntiatione Dominica.

Hodie verbum caro factum est, & habitare cœpit in nobis, secundum regulam scilicet sanè fidei, quam ecclesiasticorum dogmatum diffinitio tradidit nobis. Firmissimè namque tenet, & nullatenus dubitat Ecclesia carnem Christi non prius conceptam, quàm à verbo susceptam: sed ipsum verbum Dei carnis acceptione conceptum, carnemque verbi incarnatione conceptam. Hodie itaque Sapientia ædificare sibi cœpit domum corporis nostri in utero Virginis, & ad ædificandam unitatem Ecclesiæ, angularem lapidem de monte sine manibus *Dan. 2.* abscidit: dum sine opere humano de corpore virginali

Bb 3

carnem

carnem sibi nostræ redemptionis separavit. Ab hoc ergo die Dominus virtutum nobiscum, susceptor noster Deus Iacob: quia hodie Domini est assumptio nostra, ut inhabitet gloria in terra nostra. Prorsus hodie benedixisti Domine terram tuam, illam benedictam in mulieribus. Hodie dedisti benignitatem Spiritus sancti, ut terra nostra daret benedictum fructum ventris sui, & rorantibus cœlis desuper uterus virginalis Salvatorem germinaret. Maledicta terra in opere prævaricatoris *Gen. 3.* quæ etiam exercitata, spinas & tribulos germinat hæredibus maledictionis: At nunc benedicta terra in opere Redemptoris, quæ remissionem peccatorum fructumque vitæ parturit universis, & filijs Adæ præiudicium originalis dissolvit maledicti. Prorsus benedicta illa terra, quæ omnino intacta, nec fossa, nec seminata, de solo rore cœli Salvatorem germinat, & mortalibus panem Angelorum, alimoniam vitæ æternæ ministrat. Hæc itaq; terra, quia inculta erat, videbatur esse deserta, sed erat optimo fructu referta: videbatur esse eremus solitudinis, sed erat Paradisus beatitudinis. Planè hortus deliciarum Dei; eremus, cuius campi germinaverunt germen odoris; planè desertum refertum, de quo agnum dominatorem terræ Pater emisit. *Emitte*, inquit *Esā. 16.* *agnum Domine de petra deserti*, id est, absconde petram de petra, sanctum & inviolabilem sancta & inviolata proferat virginitas. Sanè in hoc ipso satis decenter Christi occasus ortui, sepultura respondet conceptioni: dum videlicet emittitur Agnus de petra deserti, condendus in petra monumenti: & cuius corpori monumentum excidendum erat in petra, ipse ab initio conceptus sui, & corpus sibi excidit de petra, & corpori locum in petra: sic integritatem petræ, cum de ea emitteretur, non imminuens, sicut nec signatam sepulturæ petram, cum de ea egrederetur, aperiens.

Si ergo *Petra Christus*, ut ait Apostolus *1. Cor. 10.* non degenerat

nerat à Matre Filius, quando & ipsa petrae nomine censetur. An non rectè vocatur petra, quæ & in amorem integritatis proposito firma, affectu solida, sensu quoque ipso adversus illecebram peccati tota insensibilis erat & lapidea. An non rectè Petra virginalis integritas, quæ & nihil parit, per naturam sui, & cum parit, roris virtute divini, nec admittens conceptum, nec emitens partum novit aperiri? Sed *aperiatur terra*, inquit Esaias *Es. 45. aperiatur & germinet Salvatorem*. O sancte Esaias, qui dicis, *aperiatur*, quid ergo est, quod Dominus ad Ezechielem testatur *Ezech. 44. Porta hæc clausa erit, & non aperiatur?* An tibi reseratum fuit tantummodo consilium facundandæ Matris, & clausum tibi fuit mysterium clausæ perenniter integritatis? Absit, inquit, nemo magis quàm ego conscius hujus secreti. Quomodo enim me latuisset perpetuæ virginitatis mysterium, qui tantò antè prædixi, *Ecce virgo concipiet & pariet filium, Esa. 7.* Quæris igitur, quomodo dicamus; ego, *aperiatur*: ille, *non aperiatur*? Non aperiatur viro, aperiatur Domino: sicut ibidem ad ipsum dicitur Ezechielem, *vir non transibit per eam, quoniam Dominus Deus Israël ingressus est per eam*. Aperiatur autem Domino non virginalis integritas corporis, quia sicut Ezechiel post prædicta subdidit: *Hæc clausa erit ipsi etiam principi*; sed aperiatur auris & porta cordis: quia videlicet intravit per aurem Virginis Verbum incarnandum, & exivit per clausam portam corporis incarnatum. Omnipotens namque verbum Dei etsi infirmitatem nostram suscepit, nihil tamen de sua sibi omnipotentia minuit, quò minus contra naturam carnis, & supra intelligentiam sensus nostri, corpus suum palpabile per clausam posset & integra trajicere, sicut etiam ad discipulos ingrediens januis clausis, oculis probavit, quod ratio non capit.

Secura igitur ô Virgo intemerata, ô porta sanctuarij perenniter clausa, *secura aperi Domino Deo Israël*, qui tibi jam dudum

dum clamat *Cantic. 5. Aperi mihi soror mea, amica mea.* Non est quod timeas integritati tuæ, Deus non novit integra violare, sed violata consolidare. Si verbo Dei apta es, tum demum non modò clausa, sed & signata es. *Pone me, inquit Ibid. 8. ut signaculum super cor tuum, ut signaculum super brachium tuum.* Jesus quippe impressus in corde, expressus in opere, sigillum planè & munimentum est inviolabile castitatis sponsæ suæ, & eo ipso quo se imprimit imitationis formam, imponit etiam incorruptionis custodiam. Sit ergo ô Virgo fidelis, auris tua aperta ad audiendum, & mens tua ad credendum: aure percipe verbum Angeli, & corde suscipe verbum Altissimi, & corpore concipe Filium Dei. Dic & tu ô beata tam humilis quàm fidelis, dic *Esa. 50. Dominus aperuit mihi aurem ego autem non contradico, retrorsum non abii. Ecce Ancilla Domini, Luc. 1. præsto sum ejus voluntati, quinimò juvabo votis, si possum, fiat mihi secundum verbum tuum.* Hoc dicere, sic suam devotionem offerre, istud planè est Domino pectus aperire, istud est etiam os aperire, & Spiritum attrahere. Sic profectò aperiēbatur terra: ut quem roabant cœli de super, susciperet rorem, & germinaret Salvatorem. Nobile germen, germen justum, germen odoris, germen Domini, quod jam est in magnificentia & gloria, cùm idem fructus terræ sublimis est super omnia, id est, exaltatus est super cælos Deus, & super omnem terram gloria ejus. Nihil enim interest, sive germen, sive fructum, aut florem dixeris, cùm hæc omnia, imò infinita alia unus Christus sit: res una, sed multiformis gratia, & virtutis unius operatio multifaria: cui si infinita nomina paupertas humani sensus & sermonis, pro similitudine commodaverit, rei tamen implere significationem non poterit. Benè autem simul vocatur germen, & flos & fructus, quia sine gradu profectus, ab initio conceptus sui omni virtute & gratia in seipso extitit perfectus. In nobis enim primum ipse *germen* est, cùm fides in confessionem

fessionem prorumpit, vel opus manifestum: postmodum *flos*, cum super proficientem efflorescit sanctificatio Dei quodam spectabili decore virtutum: demum autem *fructus*, cum beatitudo sariat hominem consummatum. Pulcherrimè sanè ac vigilantissimè, non solum mysteria, sed & mysteriorum prælagia dispensatio præordinavit divina, ut locus, in quo terra genuerit Salvatorem, germen iustum, & flos de virga & radice Jesse ascendit, Nazareth, id est sanctitas, germen, flos, virgultum vocaretur: ut videlicet negotium loco, locusque negotio consona voce contestaretur, pariterque & nomen loci rem gerendam pronuntiaret, & res gesta causam nominis indicaret.

SERMO I.

In Assumptione S. MARIE.

Veni electa mea & ponam in te thronum meum.

Multi vocati pauci verò electi. *Beati quos elegisti Domine, habitabunt in atrijs tuis. psal. 64.* imò tu in eis habitabis, tu in eis regnabis thronumque regni tui in eis collocabis. Sanè omnium beatorum beatissima est Maria quæ de numero omnium electorum singulariter est electa & præelecta, quoniam elegit eam Deus, elegit eam in habitationem sibi dicens *psal. 131. Hec requies mea in seculum seculi: hic habitabo, quoniam elegi eam.* Habitavit in ea novem mensibus, habitavit cum ea, & sub ea annis pluribus. Habitans in ea replebat eam singulari gratia charismatum, habitans cum ea pascebat eam incomparabili piorum suavitate morum, & divinorum desiderabili sapientia sermonum. Nunc autem in ea & cum ea, sicut interminabili ævo, sic incomprehensibili modo habitans, sariat eam beatificantium gloria visionum: foris quidem glorificatæ carnis formam exhibens, intus autem formam verbi glorificantis imprimens.

Cc

O Maria

O Maria non vocaberis, ait Dominus Esa. 62. *ultra derelicta, & terra tua non vocabitur ultra desolata*, ut quia Virgo, ideo sis infœcunda: sed *vocaberis voluntas mea*, id est, dilectus filius meus in ea, *quia complacuit Domino in te, & terra tua inhabitabitur*. Habitabit enim juvenis in Virgine, & habitabit in te Filius tuus, imò si magis placet ut non recedamus à verbis scripturæ, *habitabunt in te filii tui*.

Quid hæretice caput erigis? quid mysterium pietatis ad occasionem perfidiæ rapis? Unum quidem genuit, qui sicut unicus est Patri in cœlis: ita unicus est matri in terris. Neque enim sicut tu impiè blasphemus, alios postea filios genuit: sed intermeratum manet, sicut signaculum perpetuæ virginitatis in matre: ita sacramentum catholicæ unitatis in prole. Ipsa tamen unica Virgo Mater, quæ se Patris unicum genuisse gloriatur, eundem unicum suum in omnibus membris ejus amplectitur, omniumque in quibus Christum suum formatum agnoscit, vel formari cognoscit, Matrem se vocari non confunditur. Eva vetus illa, non tam mater quàm noverca, quæ filijs antè propinavit præjudicium mortis quàm initium lucis, dicta est quidem mater cunctorum viventium *Gen. 3.* sed inventa est verius interfectrix viventium, seu genitrix morientium: cum suum generare nihil aliud sit, quàm mortem ingenerare. Et quia illa non potuit fideliter interpretari nomen suum, ista implevit mysterium quæ & ipsa sicut ecclesia, cuius forma est, Mater est omnium ad vitam renascentium. Mater siquidem est vitæ, quâ vivunt universi: quam dum ex se genuit, nimirum omnes, qui ex ea victuri sunt, quodammodo regeneravit. Unus generabatur, sed nos omnes regenerabamur: quia videlicet secundum rationem seminis, quo regeneratio fit, jam tunc in illo omnes eramus. Sicut enim in Adam fuimus ab initio propter semen carnalis generationis: sic in Christo ante initium, propter semen spiritualis regenerationis.

Porro

Porrò beata Mater illa Christi, quia se matrem Christianorum cognoscit ratione mysterij: curâ quoque se matrem eis præstat & affectu pietatis. Neque enim duratur ad filios, quasi non sint sui, cujus viscera semel quidem facta, sed nunquam effecta, nunquam desinunt fructum parturire pietatis. Benedictus siquidem fructus ventris tui, gravidam te ô pia Mater, inexhaustâ pietate reliquit; ex te quidem semel nascens, sed in te semper manens & affluens, & in horto concluso castitatis, fontem signatum charitatis semper abundare faciens: qui licet signatus sit, foras tamen derivatur, & in plateis aquæ ejus nobis dividuntur. Licet namque fons charitatis proprius Ecclesiæ, incommunicabilis sit alienis, beneficium tamen ejus impartire gaudet etiam inimicis. Denique si servus Christi filiolos suos iterùm atque iterùm parturit *Gal. 4.* curâ atque desiderio pietatis, donec formetur in eis Christus; quantò magis ipsa Mater Christi? Et Paulus quidem genuit eos, verbum veritatis quo regenerati sunt prædicando: Maria autem longè divinius atque sanctiùs verbum ipsum generando. Laudo quidem in Paulo prædicationis mysterium, sed plus miror ac veneror in Maria generationis mysterium.

Vide autem si non & Filij Matrem videntur agnoscere, distante utique ipsis veluti quadam naturali pietate fidei, ut ad invocationem nominis ejus, primò vel maximè refugiant in omnibus necessitatibus & periculis, tanquam parvuli ad sinum Matris. Undè nimirum de his filijs puto non absurdè intelligi, quod per Prophetam promissum est *Esa. 62. Habitabunt in te filij tui:* salvo duntaxat intellectu, quo de Ecclesia hæc propheta principaliter accipitur. Et nunc siquidem habitamus in adjutorio Matris Altissimi, in protectione ipsius commoramur, tanquam sub umbra alarum ejus: & postmodùm in consortio gloriæ ipsius, tanquam in sinu ipsius confovebimur. Tunc erit vox una

letantium & aggratulantium Matri psal. 86. *Sicut letantium omnium nostrum habitatio est in te, sancta Dei Genitrix.* Nullatenus autem credideris majoris esse felicitatis & gloriae habitare in sinu Abrahamæ, quàm in sinu Mariæ, cum thronum suum in ea posuerit Rex gloriae.

Veni, inquit, electa mea, & ponam in te thronum meum. Non poterat signantiùs, aut elegantius describi prerogativa gloriae ejus, quàm ut thronus Dei regnantis esse diceretur. Nulli siquidem animæ tantâ plenitudine, aut familiaritate copiam sui divina majestas videtur indulgere, sicut illi in qua specialiter præ cæteris residere delegerit. Discipulis quidem Dominus loquebatur, qui pauperes facti pauperem sequebantur Matt. 19. *In regeneratione cum sederit filius hominis in sede Majestatis suae, sedebitis & vos super sedes.* Alibi quoque promittit idem Agonotheta noster, de cælo spectans & incitans decertantes. *Qui vicerit, inquit Apoc. 3. dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici & sedi in throno Patris mei.* Matri verò cujus longè differens est meritum, nihilominus differens promittit præmium. *Veni, inquit, electa mea: & ponam in te thronum meum.* Parum est, inquit, ut judicanti confedeas, nisi & ipsa mihi sedes fias: ut majestatem regnantis eò feliciùs quò familiariùs in te contineas, & specialiùs præ cæteris incompræhensibilem comprehendas. Continuisti parvulum in gremio: continebis immensum in animo. Fuiisti diverforium peregrinantis: eris palatium regnantis. Fuiisti tabernaculum pugnaturi in mundo: eris solium triumphantis in cælo. Fuiisti thalamus sponsi incarnati: eris thronus Regis coronati.

O Fili Dei nihil tibi in illo tuo displicuit hospitio: quod tam libenter repetit, tamque affluenter remunerat tua dignatio. Nihil utique in illo sordidum offendisti, quia nulla erat libido, sed purissima castitas: nihil ruinosum, quia nulla erat superbia sed fundatissima humilitas: nihil obscuro, quia exclusa erat infidelitas,

infidelitas, nihil angustum, quia diffusa erat charitas. Adornaverat thalamum Virgo prudentissima, te Regem Christum non solum hospitem susceptura: sed & sponsum habitura. Adornaverat, inquam, multiplici decore virtutum & gloria, tanto fortasse locupletius, quanto interius totum erat Psal. 44. Hunc ornam mirabatur qui dicebat. *Omnia gloria eius filia regis ab intus in fimbrijs aureis, circumamicta varietate.* Et alius, *O quam pulchra est casta generatio cum claritate* Sap. 4. Domum tuam decet Domine huiusmodi sanctitudo & decor. Is decor te invitavit, ut intrares: illexit, ut redires. Intrans benedictionis gratiam multiplicasti, sed rediens cumulasti. Cum intrasti, homo natus es in ea: cum redisti, Deus glorificatus es in ea. Tunc tibi posuisti in ea sacrum gratia: nunc autem thronum gloriae.

Dicuntur quidem & sunt alij throni, quidam scilicet Spiritus divini, praeter alijs, ut putamus, subiectis ordinibus, Dei praesidentis maiestate pleni: quorum quae sit praerogativa scriptura non exprimit, licet innuat ex vocabulo quod nonnulla sit. Sed & anima cujuslibet iusti dicitur sedes sapientiae. Quae autem nunc est sedes sapientiae, profecto tunc erit & gloriae. Si igitur illud caeli palatium plenum sedibus & thronis, sedeatque Deus in omnibus, accommodans se & aptans cuique pro meritis. Non immerito tamen creditur, sine injuria vel invidia caeterarum sedium quoddam esse speciale Regis solium excelsum & elevatum super gloriam omnium, Mariam dico exaltatam super choros Angelorum, ut nihil contempletur supra se Mater nisi Filium solum; nihil miretur supra se Regina nisi Regem solum; nihil veneretur supra se Mediatrix nostra nisi Mediatorem solum: cui nos ipsa precibus suis conciliet, commendet, & repraesentet unico Filio suo Iesu Christo, cui est honor & gloria in secula seculorum. Amen.

SERMO II.

In Assumptione beatæ MARIÆ.

Filia Hierusalem nuntiate dilecto, quia amore languo.

Verba ista quæ à nobis hac nocte cantata sunt, qualiter ad Assumptionem beatæ Mariæ possint videri pertinere, volumus si placet cum vestra charitate tractare. Id autem eo genere sermonis faciendum videtur, quo non modò sæcularium, sed etiam Ecclesiasticarum auctores litterarum nonnunquam usi sunt: maximè in tractandis canticis, undè hæc sunt sumpta. Hoc namque genus sermonis, salvâ veritate quadam ampliori utitur libertate, cum videlicet sumpto themate causæ, ut beatus Hieronymus ait, non tam loquitur quæ revera facta vel dicta sint, quàm ejusmodi fuisse negotium ostendit; ut ea quæ dicuntur, & si facta vel dicta non fuerint, fieri tamen vel dici potuisse, aut etiam in affectu facientis, vel dicentis fuisse non absurdè credi possint. Maria igitur migratura à corpore decumbebat, ut est humana infirmitas. Porro filia Hierusalem quæ sursum est, id est Angelicæ virtutes, scientes nimirum quia obsequiis Matris captanda est gratia Filij, visitabant satis officiosè Dominam suam. Matrem Domini sui. Et fortassè aliquid hujusmodi primò post salutationis officia locuti sunt ei Angeli: sicut speciem humano vultui, ita sermonem humano nimirum conformantes affectui vel usui.

Quid est obsecro mi Domina, quòd sic ægra videris & languida? Quid est quòd præter solitum tristis & pigra, ab heri & nudius tertius sicut solebas non sancta revisis loca, quorum contemplatione amorem tuum pascebas? Jam per aliquot dies non vidimus te, aut rupem Calvariæ ascendentem, ut ibi locum crucis impleres lachrymis; aut ad sepulchrum Filij adorantem
gloriam

gloriam resurrectionis; aut in monte Oliveti deosculantem extrema vestigia ascendentis. Ob hoc ipsum siquidem creditur in valle Iosaphat commorata (ubi & sepulchrum ejus monstratur, ut ait beatus Hieronymus) in Ecclesia miro lapideo fabricata tabulatu: ne scilicet à sanctis locis longiùs recederet, sed sæpiùs ea invisens, licet omnia memoria teneret, formam tamen gestorum velut corporaliter in ipsis effigiatam locis dulciùs amplecteretur, ut vel sic suum aliquatenus amorem solaretur.

Causam itaque percunctantibus illis, cur ab his modò vacaret, & ex toto decumberet: languero, inquit. Pape langues? languor enim quem locum in corpore tuo reperit, in quo salus mundi tam diu habitavit? De corpore illius Filij tui virtus exibat & sanabat omnes, adeò ut etiam simbria vestimenti Hæmorrhoißam sanaret Matth. 9. & tu quæ tam diu ipsum in utero, ulli infirmitati, aut languori, vel accessibilis esse potuisti? Non est, inquit, quòd id miremini: si illud ipsum corpus Filij mei, quale aliquando fuerit recordemini. Et ipsum enim quàm infirmum, quantisque defectibus subditum fuerit, voluntate tamen, ego novi quæ ipsum in utero alui, uberibus lactavi, sinu fovi: nec solius infantia, sed & sequentium defectus ætatum vidi, & eis ut potui ministravi: ad extremum non sine passione mea, ludibria & supplicia passionis & crucis aspexi, per singula discens quàm verè de eo noster Esaias dixerit Esa. 53. *Verè languores nostros ipse tulit: & dolores nostros ipse portavit.* Cur ego doleam non eum meo dedisse corpori, quod suo non dedit? Non sum ita delicata aut superba: ut quod ille dignatus est pati, ego quantulacunque ex parte, pati non possim aut nolim, Et ille quidem misericordie voluntate, ego naturali necessitate. Sanè aliud est sanitas, aliud est sanctitas. Sanctitatem dedit corpori meo, concepti sui corporis sacramento: sanctitatem se daturum promisit, suscitati

fulcitati corporis exemplo. Deniq; ut minus miremini languorem meum: amore langueo: langueo plus impatientiâ amoris, quàm passione doloris. Plus vulnerata charitate: quàm gravata infirmitate.

Heu inquam illi, quàm frequentes imò continuæ causæ languoris! Bone Jesu quomodo hæc Mater tua postquam te genuit, nunquam ferè nisi in languore fuit! Primò languit timore, postea dolore, nunc amore. *Timore* à nativitatè usque ad passionem; cùm semper vitam Filij insidijs appeti videret: *dolore*; toto tempore passionis, donec redivivum reciperet: nunc *amore* & desiderio feliciùs sed mirabiliùs cruciatur, quia sedentem in cælo non tenet. Quomodo Jesu bone qui summi fructus es gaudij, tam longi factus es illi causa martyrij, ut charissimam tibi ipsius animam, tot & tam acuti sine cessatione pertranscant gladij! sed obsecramus te Domina, quid vis faciamus tibi? Vis saltè ut resideat hic iste Gabriel symmistes tuus, ut assideat & ministret tibi, qui custos quoq; tui cubiculi meruit deputari? Non opus est, inquit. Sufficit mihi Virgo, meus novus in carne Angelus, Discipulum dico quem diligebat Iesus, cujus me dilectionis hæredem reliquit, cùm illum mihi & me illi in cruce commendavit: cujus obsequio nihil mihi gratiùs, quia conversatione & affectu nihil castiùs, moribus nihil suaviùs, nihil synceriùs fide nihil sanctiùs sermone. Nos ergo, ajunt illi, in quo tibi poterimus esse officiosi? *Filia*, inquit, *Hierusalem*, *nunciate dilecto*, quia *amore langueo*. Ipse novit quomodo meo medendum sit languori.

At nosti, inquam, quia cùm sciat omnia, de multis quasi nescius interrogat. Si ergo quæserit, quid illud sit quod tuo vulnere velis adhiberi, quid respondebimus ei? Sodales, inquit estis sponsi. Gabriel iste meus paranympus; non puto vobis essecelandum amoris mysterium. Dicam igitur tantùm ne judicet temeraria, quòd majora me quærere videar. *Osculetur me osculo*
oris

oris sui. Si quid mihi conscia essem, contenta essem cum Maria Magdalene osculo pedum, ubi indulgentia sumitur delictorum. Sed quia in omni vita mea non me reprehendit cor meum, non puto me arroganter flagitare de osculo oris, gratiam gaudiorum. Cur autem arrogans videar, si illud mihi os reposco, quod de me sibi formavit ipse conditus & conditor? Cùm parvulum tenebam inter brachia, quotiens osculari speciosum formâ præ filiis hominum mihi libebat, satis licebat: nunquam faciem avertebat, nunquam Matrem repellebat. Et si fortassis impatientiâ desiderij eram nimiâ: ipse tamen more suo, morem Matri gerebat. Gaudebat eam replere gratiâ, quæ diffusa erat in labijs ejus, & dulcedine quâ totus erat plenus, totus concupiscentia & desiderium, castarum scilicet animatum. Undè sicut ipse de se confiretur Eccl. 24. *Qui edunt me adhuc esurient, & qui bibunt me adhuc sitient:* quantò gratiam oris illius gustavi suaviùs, tantò nimirum repero nunc ardentius. Crevit quidem gloriâ & majestate: sed nihil ab illa ingenitâ mutatus est mansuetudine & bonitate. Nihil ad illum illud superbiæ secularis elogium: *Honores mutant mores.* Sublimior est, sed non superbior: Gloriosior sed non dedignantior. Non fastidiet Matrem quam elegit, nec æternam electionem suam novo judicio reprobabit.

Ne timeas Maria, ait Gabriel more suo: invenisti enim gratiam apud Deum. Etiam in cæteris qui longè jacent tuis sub vestigijs, probare consuevit improbitatem hujus affectus & precis: qui nihil nimium, aut injuriosum sibi deputat, quòd in eum vera duntaxat charitas præsumat. Et conversus ad sociam multitudinem, eamus, inquit, eamus: ne ipsi Filio facere videamur injuriam, si gloriam Matri differamus. Cùm ergò reversi nunciassent hæc Domino suo, quid putamus Iesum nisi tale aliquid locutum.

Ego sum qui patrem & matrem filijs honorandos commendavi,

Dd

mendavi,

mendavi, ego ut facerem quod docui, & exemplo essem aljis, ut patrem honorarem, in terram descendi: nihilominus ut matrem honorarem, in cœlum reascendi. Ascendi & præparavi ei locum, thronum gloriæ: ut à dextris Regis regina coronata consideat in vestitu deaurato, circumdata varietate: Neque hoc dico quod in parte thronus ei collocetur: quin potius ipsa erit thronus meus. Veni igitur electa mea, & ponam in te thronum meum. In te mihi quandam regni sedem constitutam, de te iudicia decernam, per te preces exaudiam. Nullus mihi plus ministravit in humilitate mea. *Communicasti* mihi præter alia quòd homo sum: communicabo tibi quòd Deus sum. Flagitabas osculum oris, quin imò tota de toto osculaberis. Non imprimam labia labjis, sed spiritum spiritui osculo perpetuo & indissolubili. Quia concupivi speciem tuam, etiam desiderantiùs quàm tu meam, nec satis glorificatus videbor mihi, donec tu conglorificeris.

Gloria tibi Domine Iesu, subintulit chorus Angelorum. Gloria tibi Domine Iesu, ingeminet cœtus fidelium. Glorificatio Matris tibi proficiat ad gloriam, nobis ad veniam: te præstante cui est honor & gloria, per omnia secula seculorum. Amen.

EX SERMONE III.

In Assumptione beatæ MARIÆ.

§. tertius.

In omnibus requiem quæsvi.

SI quis tamen curiosius inquirere velit, cujus potissimùm vox illa sit, *in omnibus requiem quæsvi*: vox est utique Sapientiæ, vox est Ecclesiæ, vox est Mariæ, vox est cujuslibet sapientis animæ. *Sapientia* in omnibus requiem quæsvit, sed in solis humilibus

bus invenit. *Ecclesia* in omnibus mundi nationibus requiem quæ-
sivit, sed in solis credentibus invenit. *Maria* sicut & quælibet fi-
delis anima, in omnibus actionibus suis requiem quæsit, sed
hodiè demùm invenit, cum post persecutionem Herodis, & fu-
gam *Ægypti*, post tot insidias & atrocitates Judaicæ impietatis,
post tot passiones suas de passione & morte Filij: postquam tot
& tam acerbi illius animam pertransierunt gladij, tandem ho-
diè dicere datum est ei, Psal. 114. *Convertere anima in requiem
tuam, quam Dominus benefecit tibi.* Qui creavit me, creatus ex me,
requievit in tabernaculo corporis mei, negare non poterit mi-
hi requiem cœli sui. Qui enim gratiam ultrò cumulat aljis, par
pari quomodo non referet Matri? Perge *Maria*, perge secura in
bonis Filij tui; fiducialiter age tanquam Regina, Mater Regis &
sponsa. Requiem quærebas, sed amplioris gloriæ est, quod tibi
debetur, regnum & potestas: Indivisum habere tecum cupit im-
perium, cui tecum in carne una, & uno spiritu indivisum fuit
pietatis & unitatis mysterium: dum scilicet salvo honore natu-
ræ, geminato munere gratiæ, juncta est Mater in matrimonium.
Requiesce igitur, ô felix, inter brachia Sponsi, replicabit tibi
(ni fallor) inter amplexus & oscula, quàm suaviter requieverit
in tabernaculo corporis tui, quàm suavis in cubiculo cordis tui.
Non est injustus Deus, ô Fratres, ut obliviscatur operis boni,
vivit semper apud eum memoria beneficij semel accepti. Bea-
tus apud quem Deus vel semel requiem invenerit, in cujus ta-
bernaculo vel horâ unâ requieverit.

S E R M O IV.

In Assumptione beatæ MARIÆ.

Maria optimam partem elegit.

HOc de *Maria* sorore *Marthæ* scriptum est: sed in *Maria*
matre Domini hodiè pleniùs & sanctiùs impletum est. Ho-
diè

Dd 2

diè

diè namque beata Virgo Maria optimam partem elegit, imò quam dudum elegerat, hodiè perpetuò possidendam accepit: ut scilicet inseparabiliter adhæreat Domino, perenniterque fruatur Dei verbo. Nec alienum, aut incongruum, si quod de illa Maria dictum est, in istam transsumatur: cum ad convenientiam transformationis, similitudo non solum nominis, sed & jam operis suffragetur. Illa siquidem Dominum hospitio tecti, hæc thalamo suscepit uteri. *Et qui creavit me*, inquit Eccli. 24. *requievit in tabernaculo meo*. Illa *sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius*, Luc. 10. hæc sedula circa curam humanitatis ejus, conservabat omnia verba quæ de illo erant, confrens in corde suo, Luc. 2. sed & cum evangelizans circumiret Iesus civitates & castella, Maria comes individua vestigijs ejus adhærebat, pendeatque ex ore docentis: adeò, ut nec procella persecutionis, nec horrore supplicij à consecratu Filij & Magistri potuerit absterri. *Stabat*, inquit Ioan. 19. *juxta crucem Iesu, Maria mater ejus*. Planè mater, quæ nec in terrore mortis Filium deserebat. Quomodo enim morte terri poterat, cujus charitas fortis ut mors, imò fortior quàm mors erat? Planè juxta crucem Iesu stabat, cujus mentem dolor crucis simul crucifigebat, suamque ipsius animam tam multiplex pertransibat gladius, quantis confossum corpus Filij cernebat vulneribus. Meritò igitur ibi mater agnita est, & cura ipsius, idoneo tutori delegata est, *Ioan. 19.* ubi maximè probata est, & Matris ad Filium sincera charitas, & filij de matre vera humanitas. Nam aliàs velut dissimulasse visus est: sive cum in nuptijs flagitanti miraculum ait Ioan. 2. *Quid mihi & tibi mulier*, sive cum in medijs sermonibus Evangelij dicenti cuidam, Matth. 12. *Ecce mater tua & fratres tui foris stant querentes te: quæ est*, inquit, *mater mea?* Sed & matri cum miraculum posceret, sic respondendum erat, ut aliundè quàm à matre se miracula habere significaret: & illi
qui

qui sermonem Evangelij parentes annuntiando interrompebat, melius respondere non poterat, ut videlicet spiritualia carnalibus præferenda monstraret. Ac si more suo diceret parentibus, occupatum in negotio Evangelij quærentibus, Luc. 2. *Quid est, quod me queritis? Nescitis, quia in his quæ patris mei sunt oportet me esse?*

Abfit enim ut matrem aspernatus sit; qui tantâ curâ de parentibus honorandis legem dedit. Abfit inquam, ut in terra fastidierit matrem: cujus è cælo concupivit decorem, imò potius ordinabat in nobis charitatem, tam verbis quàm exemplis nobiscum agens, ut carnalium affectibus necessitudinum, non solum Dei præponamus dilectionem: sed etiam eorum qui Dei faciunt voluntatem. Ille siquidem affectus de cordibus exigitur omnium nostrum, quos summi Patris adoptavit dignatio: quo fideliter dicamus cum ipsius Unigenito, Matth. 12. *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis est, ipse meus frater, & soror, & mater est.* Prorsus filijs Dei competit vox ista, nec ullum fidelius testimonium reddit ipse spiritus spiritui nostro quòd simus, filij Dei: quàm ut sonet de cordibus nostris hæc vox Unigeniti Dei. Itaque Mariam quæ secundum carnem mater erat, aliâ quoque ratione matrem sibi Iesus probat: quandoquidem, & ipsa voluntatem Patris in tantum faciebat, ut de ipsa prædiceret Pater, Esa. 62. *Vocaberis voluntas mea in ea.* Igitur ubi eam visus est ignorasse Filius, ibi amplius honorasse invenitur: dum ei scilicet materni nominis honor duplicatur, pro eo quod eundem filium, quem alvo gestaverat incarnatum, etiam nunc animo gestabat inspiratum.

Cæterum cum dilexisset eam Iesus, in finem dilexit eam, ut non solum propter ipsam finem vivendi, verum & in ipsam finem penè faceret loquendi: dum velut inter ultima verba testamenti curam matris, cujus debitorem se cognoscebat, cha-

rissimo transcribit hæredi. Sic quippè inter Petrum qui plus diligebat, & Ioannem qui plus diligebatur, hæreditatem suam Christus divisit: ut Petrus fortiretur Ecclesiam, Ioannes Mariam. Huic planè competeat hæc portio non solum jure propinquitatis, sed etiam amoris privilegio, testimonioque pudoris. Decebat namque ut non nisi Virgo Virgini deserviret, quatenus & Virgo beata divino languens præ amore, floribus fulciretur castitatis: & Virginitas adolescentis id interim perciperet remunerationis, ut de contubernio proficeret tantæ sanctitatis. Qui etiam, quia fidelis probatus est in obsequio incorruptæ matris: mysteria quoque divinitatis, & arcana verbi incorruptibilis sibi credi promeruit. Decebat, inquam, ut matri Domini non alius obsequeretur quam Dilectus Filij, quatenus & mater semper suspirans Filium in Dilectum Filij suavius respiraret: & Discipulus Magistrum sibi conquerens nimis citò subtractum, magistrum totius veritatis se reperisse gauderet. Idque satis commodè provisum, ut scripturus Evangelium familiariter de singulis conferret cum ea, quæ confecta erat omnium: quippe quæ ab initio omnia Filij sui diligentius observaverat, conservans omnia verba, quæ de illo erant, conferens in corde suo Luc. 10. Sic nempe se Martham exhibuit in cura pueri nutriendi: ut nihilominus Mariæ partes executi credatur, in studio verbi cognoscendi.

Maximè tamen postquam idem Filius ascendit ubi erat prius, mater absoluta omni sollicitudine temporali, sancto quoque Spiritu (quem præter singulares illas conceptus sui primitias communiter cum Apostolis acceperat) plenius illuminata: gaudebat nimirum vacare & videre quoniam Iesus est Deus. Visio profus ineffabilis gaudij, summæque delectationis omnibus qui diligunt Iesum: sed præ omnibus illi quæ genuit Iesum. Cui sicut singulariter excepta est gratia Deum generandi: sic & præro-

prærogativa gloriandi in eo quem genuit. Omnino singularis atque incomparabilis gloria Virginis matris videre Deum Regem omnium in diademate carnis, quâ coronavit eum, ut & Deum agnoscat & adoret in corpore proprio, & corpus proprium glorificatum videat in Deo. His interim, ut opinor contemplationibus pascebatur Maria, hanc optimam partem elegerat: quæ non ablata, sed perfecta est hodiè in ea. Quia enim negligens aut segnis non exstitit in opere Marthæ, nequaquam vacua derelicta est à fructu Mariæ. Labor in actione, fructus seu merces in contemplatione. *Propterea, inquit Esa. 53. quòd laboravit anima ejus, videbit, & saturabitur.*

Vobis hæc dicimus Fratres, ut si quis desiderio tangitur illius optimæ partis, quæ in Maria laudatur, sciat quia hæc præmium est illius, quæ in Martha non improbat: nec æquum est ut præmium antè meritum requiratur. Jacob priùs oportet jungi Liæ quàm fruatur amplexibus Rachel, Gen. 29. sed & ipsum priùs vocari & esse Jacob, quàm Israël. *Rectorem, inquit Eccli. 32. te posuerunt, curam illorum habe, & sic considera, & omni curâ tuâ explicita recumbe, ut leteris propter illos: & ornamentum gratiæ accipias coronam.* Labor siquidem operis, seu sollicitudo administrationis, semina sunt justitiæ: pro quibus gaudia metenda sunt ex ore consolantis misericordiæ. Sic enim ait Propheta, Ose. 10. *Seminate vobis in justitia, metite in ore misericordiæ.* At enim 2. Cor. 9. *Qui parçè seminat, parçè & metet. Et qui seminat in benedictione, de benedictionibus & metet.* Nullus sanè tam profusa benedictione seminavit: sicut illa benediçta in mulieribus, quæ benediçtum semen de ventre profudit. Sed semen dicam an fructum? melius utrumque. Qui enim semen est operantibus justitiam; fructus erit metentibus gloriam. Semen in passione: fructus in resurrectione. *Potens in terra semen istud, Psal. 111. quod cadens in terram mox excitavit potentiam suam, ut multum fructum*

fructum afferret : & in semine illo benedicerentur omnes gentes. Undè & ibi sequitur. *Generatio rectorum benedicetur.*

De benedictionibus suis itaque Maria metat : & quæ benedictionem omnium gentium seminavit, benedictionem omnium gentium singulariter accipiat. *Beatam me dicent*, inquit *Luc. i. omnes generationes.* Parum est hoc. Beatam te dicent omnes beatorum spirituum ordines. *Viderunt hodiè ascendentem filie Sion cœlestis, & beatam dixerunt, & regine laudaverunt eam. Cant. 6.* Prorsus de benedictionibus suis Maria metit, quia refusa est spiritualiter in eam omnimoda benedictio illa, quam de se profudit. Date ei, inquit Spiritus sanctus, de fructu ventris sui : & saturetur illo quem genuit. O Mater misericordiæ futurare gloriâ Filij tui : & dimitte reliquias tuas parvulis tuis. Tu jam ad mensam Domina, nos sub mensa catelli. Sicut oculi ancillæ in manibus Dominae suæ, ita familia hæc famelica de te præstolatur alimoniam vitæ. Per te fructum vitæ communicavimus in mensa præsentium sacramentorum, per te eundem fructum vitæ communicemus in mensa perennium gaudiorum, Iesum benedictum fructum ventris tui : cui est honor & gloria, per omnia secula seculorum. Amen.

SERMO I.

In Nativitate sanctæ MARIÆ.

Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris.

Natalem beatissimæ Virginis matris celebramus, de qua vita omnium accepit natalem. Nata est hodiè virgo, de qua salus omnium voluit nasci : ut natis ad mortem, daret ad vitam posse renasci. Nata est hodiè Mater nova, quæ primæ matris maledictionem dissolvit : ut per istam benedictionem hæreditate possideant, qui per illam sub præjudicio maledicti æterni fuerant nati. Prorsus nova mater quæ novitatem attulit filijs inveteratis, vitiumque sanavit, tam ingentis quam superadditæ

vetu-

vetustatis. Prorsus nova mater, quæ tam novo miraculo parit, ut pariat, & Virgo sit: ipsumque pariat, qui omnia, matremque ipsam inter omnia creavit. Mirabilis quidem novitas fœcunda Virginitatis, sed longè mirabilior novitas editæ prolis. Nullâ enim incredibile jam erat virginem permansisse; quæ peperit, qui Deum agnoverit esse, qui natus fuit. Nullatenus siquidem cum injuria maternæ nasceretur integritatis, qui etiam corrupta redintegrare consuevit: nec veritas assumpti corporis, potentia præjudicavit Creatoris, quo minùs servaret sibi, quod pluribus dedit creaturis. Multas nempe creaturas invenies nasci sine corruptione gignentium, & quadam voce suâ Creatori super inviolabili partu suo perhibere testimonium.

Sed loquatur Mater ipsa, quæ sui conscia est mysterij, & nos edoceat, quomodo vel quid ipsa genuerit. Loquatur autem non novæ assertionis argumento, sed antiquo prophetiæ oraculo: quia, ut ait Petrus Apostolus 2. Pet. 1. etiam *miraculis firmior testis est propheticus sermo*. Quid enim minùs patet calumniæ, aut suspicionem admittit falsitatis, quàm testimonium divinitus de nondum natis prolatum? Longè igitur antequam nasceretur Maria, vocem ipsius assumebat Spiritus, qui in ea futurus erat: & tam divinitatem Filij, quàm integritatem Matris, opus videlicet suum contra blasphemias impiorum defendebat, & in persona ipsius (si modo communem intellectum sequimur) quod nunc audistis, dicebat Eccl. 24. *Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris*. Quod enim personæ Sapientiæ, id est, ipsius Filij tribuit hæc verba contextus lectionis, sicut ipsi scitis, qui regulas nostis scripturarum, nihil huic præjudicat intellectui, quò minus sicut alia multa, possint aptari personæ quoque Virginis Matris. Sed neque illud ignoratis quod satis superque suppetant alia testimonia, familiarius ac manifestius huic negotio servientia: sed non erit fraudanda expectatio vestra, de his, quæ lectio proposuit hodierna.

Respondeat ergo Maria blasphemis, tam pro se quàm pro Filio, cunctasque hæreses solo interimat verbo, & dicat: *Ego quasi vitis fructificavi suavitatē odoris.* Ac si apertè dicat: Partus quidem meus non habet exemplum in sexu mulierum, sed habet similitudinem in naturis rerum. Quæris quomodo virginitas genuit Salvatorem? Sicut flos vitis odorem. Si corruptum inveneris florem, pro eo quod dedit odorem, violatum crede pudorem, quia edidit Salvatorem. Quid potes calumniari in proprietate similitudinis? Quid enim aliud est virginitas, quàm flos inviolati corporis? Quid aliud est Filius virginitatis, quàm suavitas odoris? Tu tamen cave, ne bono moriaris odore. Bonus enim aliis odor vitæ in vitam, his qui scilicet salvi fiunt: aliis odor mortis in mortem, his scilicet qui pereunt: nimirum tanquam odor vinea florentis animalibus venenatis. Sanè suavitatem hujus odoris refocillabatur spiritus Patriarchæ senis, qui filium tangens, & fragrantiam Christi sentiens de memoria abundantia suavitatis illius eructabat, dicens: *Ecce odor filij mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus.* Suavitatem hujus odoris odoratus est Deus Pater, & delectatus, repropitiatus est humano generi, cum Filius offerret semetipsum oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis. Hoc suavi odore trahimur, cum per conversionem currimus ad ipsum: hoc trahuntur adolescentulæ, cum per devotionem currunt post ipsum. Quamquam sit alius odor ille, qui de fama prædicationis percipitur; alius odor iste, qui de vestimentis & unguentis, vel de ipso fortassis corpore ejus quodammodo crassior aspergitur. Qui utiq; non est aliud, quàm virtus, quæ de illo exit, quæ pigros excitat, & fervorem amoris innovat, ut ad currendam viam mandatorum exultare faciat.

Quia ergo tam odoriferum fructum edidit, gloriatur Maria & dicat. *Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris.* Pulchrè *quasi vitis*: nam botrus Cypri dilectus suis illi, Cant. 1. de quo non

non solum torcular passionis rubens mustum expressit pretiosi sanguinis, quo calix præclarus inebriat; sed & quotidie devotio sancta sibi vinum exprimit, quod lætificat cor hominis, & inebriat voluptate gaudij & amoris. Verum non prius inebriat gustus saporis, quam trahat suavitas odoris: nec lætificat gaudium visionis, nisi prius alliciat pietas opinionis: quia nisi crediderimus, non intelligemus, Esa. 7. nec gustabimus, quoniam suavis est Dominus. Fides siquidem est, quæ odoratur, experientia, quæ gustat & fruitur. Ideo fortassis Maria Iesum suum describens per virtutes ipsius & efficientias, primò suavitatem odoris eum nominat: quia videlicet hoc initio Iesus in nobis habet subsistere, si redolentiâ sanctæ opinionis suæ ad se nos trahat. Quis fit autem fructus, unde iste odor prodit, & quo nos trahat, aperit, cum subdit Eccl. 24. *Et flores mei fructus honoris & honestatis.* Prorsus iste est Iesus suavitas odoris invitans, honestas sanctificans, honor glorificans. Suavitas honoris, quâ velut ad viam adducimur: honestas, per quam deducimur: honor, ad quem perducimur. Pulchrè autem honestas dicitur, quasi honoris status. Neque enim honor ille summæ dignitatis & gloriæ statum tunc in nobis habere posset, nisi nunc honestas vitæ & morum sedem ei præpararet. Nullus tunc sicut nunc passim cernitur honoratus sine honestate, sicut nec ullus honestus sine honore. Est ergo Iesus primò suavitas odoris, his quos vocat: deinde honestas his, quos justificat: demum honor illis, quos magnificat. Nam *quos prædestinavit, hos & vocavit: & quos vocavit, hos & justificavit: Quos autem justificavit, illos & magnificavit, Rom. 8.*

Talis est igitur Dilectus meus, ait Maria: & iste est Filius meus ô filiæ Hierusalem. Iste est benedictus fructus ventris mei, hunc fructificaverunt *flores mei.* Non ait flos, sed *flores*: quia cum Virgo sancta est, flos virginitatis in ea multiformis est. In Maria tamen gratiâ singulari præ omnibus multipliciter floruit, quæ tota pulchra intus & foris, tota vernabat quadam florulentiâ &

venustate pudoris. Nam & in te quoq; si castimonia perfecta sit, non solum refloreat caro tua, sed & super te totum effloreat sanctificatio quedam divina. Non erit aspectus petulans, aut vagus, sed pudicitiam floridus: non sermo lascivus aut ineptus, sed verecundiam gratus, aut sapientiam conditus: Non prurient aures libidine audiendi nova vel turpia, nec palatum desiderio sumendi dulcia: Non erit incessus inordinatus, sed modestus; non ipse habitus, non dicam meretricius, sed neq; supersticiosus, imo religiosus: totusque hominis tui status, sanctimoniam gratiam florulentus, ut recte sponso dicere possis, cum eum ad secretum tuum inviteris *Cant. 1. Lectulus noster floridus.* Quinimodum ipse totus eris quidam flos pulcherrimus, qualibus sponsa languorem amoris sui fulciri ac recreari desiderat, cum ait *Cant. 2. Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo.* Huiusmodi justus etiam, cum traheretur in terra radix ejus, & in pulvere emortuus fuerit truncus illius, ad odorem aquae vivae in resurrectione, id est, in reflorescence justorum germinabit sicut liliam: & floreat in aeternum ante Dominum, *florem de flore, natum virginem, Virginis Filium sponsum, & coronam virginum;* florem, inquam, quo coronanda est non solum integritas virginum, sed & castitas continentium: ipsi gloria, per omnia secula seculorum. Amen.

SERMO II.

In Nativitate beatæ Mariæ.

*Ego Mater pulchra dilectionis, & timoris, & agnitionis,
& sanctæ spei.*

Meminisse potestis cum praterito anno loqueremur de principio lectionis hodiernæ, non inconvenienter, ut arbitror, beatæ Dei Genitrici nos illud assignasse, salvo tamen intellectu illo, quo tota lectio Filio ejusdem proprie competit, id est, Dei sapientiæ. Multo autem manifestius in eo, quod modo
de

de eadem lectione proposuimus, ejusdem virginis se demonstrat vox & persona, si tamen advertamus, in eo quod ait: *Ego Mater pulchra dilectionis, &c.* quàm pulchrè & commodè Filium his virtutum nominibus describat. Notus erat Matri Filius: nec minùs utique quàm illi, qui dicebat 2. Cor. 5. *Et si cognovimus Christum secundum carnem, sed nunc jam non novimus.* Primò novit eum secundum formam carnis, in qua eum ipsa genuit, sed longè hoc à cognitione illius formæ, in qua Pater eum genuit. In illa visus est aliquando, & non erat ei species neque decor, *Esa. 53.* in ista splendor est gloriæ & candor lucis æternæ *Sap. 7.* apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio *Jac. 1.* Visio illius formæ incredulis auxit peccatum, visio istius justis servatur in præmium. Igitur inter formam carnis & formam Verbi, quasi medius de ista ad illam gradus est, quædam alia forma Christi, spiritualis quidem, sed quam in carne palam exhibuit, forma scilicet vitæ, quam in corpore gessit: ad informationem eorum, qui erant credituri. Si enim secundum exemplar vitæ & morum, quod in eo monstratum est, formatus fuerit in nobis Christus, tunc demum idonei erimus videre non solùm formam, quæ formata est propter nos, sed etiam illam, quæ formavit nos.

Est utique in Christo alia forma corporalis, alia moralis, alia intellectualis. In corporali *frater* est, in morali *magister* est, in intellectuali *Deus* noster est. Corporalem suscepit, ut imple-
ret sacramentum: moralem exhibuit, ut præberet exemplum: intellectualem seu divinam revelabit ad præmium. Quanquam etiam corporalem tunc cernere, in quam Angeli concupiscunt prospicere, non minima sit portio gloriæ. Beatus autè qui nunc amator factus est formæ hujus, quæ in exemplum est proposita, nam qui scrutator est illius, quæ in præmium est reposita, opprimetur à gloria, *Prov. 25.* Hujus formæ mirator & amator factus erat, qui dicebat *Psa. 44.* *Speciosus formâ præ filiis hominû.* Vis scire

Ee 5

quia

quia non formam corporis, sed cordis, non pulchritudinem membrorum, sed morum prædicabat? Audi sequentia: *Specie tua*, inquit, & *pulchritudine tua*, *intende*, *prosperè procede* & *regna*, adhuc fortassis dubium est, nisi addat, *Propter veritatem*, inquit, & *mansuetudinem* & *justitiam*. Prorsus hæc est species tua & pulchritudo tua, quâ regnum acquisivisti pulcherrime Regum, veritas utique sermonum, mansuetudo morum, justitia judiciorum. Hac pulchritudine facilè illexisti & subjecisti tibi corda inimicorum, quippe totus concupiscentia & desiderium. Mirabilis triumphus gratiæ, omnino novum ac pulcherrimum genus victoriæ, hostem non perdere ad mortem fortitudine, sed convertere ad amorem pulchritudine. Ecce mundus totus post eum abijt concupiscens speciem decoris ejus, non quia faciem ejus viderit, sed quia tam multa amabilia de mansuetudine, veritate & justitia ejus audivit. Ex Sion species decoris ejus *ps. 49.* quia *de Sion exiit lex*, & *verbum Domini de Hierusalem*, *Mich. 4.* unde scilicet Evangelium ad nos missum est, in quo quædam pulchrior Christi facies ostensa est: forma scilicet vitæ & doctrinæ, quam & tradidit verbo, & in se expressit exemplo.

In hac forma nosse Christum, interim pietas est Christianorum, cum nosse in forma carnis scandalum fuerit Judæorum: nam nosse in forma divinitatis felicitas est, & gaudium Angelorum. Ideo & Paulus sciens quia caro non prodest quicquam sine spiritu videlicet qui vivificat, nosse jam Christum secundum carnem repudiat, *2. Cor. 5.* nimirum ut spiritui vivificati studiosius totus intēdat. Hoc ipsum & Maria sapere videtur, quæ dilectum uteri sui, dilectum votorum suorum insinuare cupiens affectibus omnium, describit eum non secundum carnem, sed secundum spiritum: quasi diceret & ipsa: Et si cognovi Christum secundum carnem, sed nunc jam non novi. Cupit namque & ipsa formare Unigenitum suum in omnibus filijs adoptionis, qui & si geniti sint verbo veritatis; nihilominus tamen parturit eos quotidie desiderio

&

& curâ pietatis, donec occurrant in virum perfectum, in mensuram plenitudinis ætatis Filij sui, quem semel parturivit & peperit, imò ut Esaias ait Esa. 66. *Antequam parturiret, peperit*: quia peperit sine dolore, nec experta est difficultatem & molestiam parturitionis, cum pareret gaudij fructum æterni.

Hunc igitur commendans nobis sic ait Eccl. 24. *Ego Mater pulchra dilectionis & timoris & agnitionis & sanctæ spei*. Ergone est iste filius tuus ô Virgo virginum? ergone talis est dilectus tuus ô pucherrima mulierum? Planè talis est dilectus meus & ipse est Filius meus ô filia Hierusalem. Dilectus meus est pulchra dilectio in seipso: Dilectus meus est pulchra dilectio, timor & spes & agnitio in illo, qui natus est ex ipso. Ipse est non solum quem diligimus, timemus, agnoscimus, & in quem speramus, sed hæc etiam omnia in nobis operatur, atque his virtutibus veluti quibusdam membris & partibus in nobis perficitur atque formatur. Tunc enim perfectè pro modulo hujus vitæ Christus in te formatus est, tunc veritas ipsius in te expressa est, si veritatem, quæ ipse est, agnovisti, & agnitam glorificasti, timore videlicet & spe; & ne spes confundat, charitas diffusa sit in corde. Si huic sensui judicas incongruum, quod alius sit istarum ordo virtutum vel profectuum, & alius ordo positionis nominum, non enim ait: Ego mater agnitionis & timoris & spei & dilectionis, sed ait: *Ego mater pulchra dilectionis & timoris & agnitionis & sanctæ spei*, fortassis & in hoc ordine ipso, quem ponit, inveniri poterit aliquid congruentiæ & rationis. Sicut enim de agnitione timor nascitur, quem, ne in indesperationem concidat, spes adjuncta consolatur, ipsique spei, ne confundat, dilectio suffragatur: ita versâ vice dilectio castum parit timorem, timor-que cum dilectione illuminat agnitionem: secundum illud sapientis, Eccl. 2. *Qui timetis Dominum, diligite illum, & illuminabuntur corda vestra*, quantò autem veriùs illuminato corde Deus agno-

agnoscitur, tantò fiducialiùs in eum speratur. Unde est illud Psal. 9. *Sperent in te omnes, qui noverunt nomen tuum Domine.* Spes verò sancta est, sicut Ioannes de spe videndi Deum loquens ait 1. Ioan. 3. *Omnis, qui habet hanc spem in illum, sanctificat seipsum: sicut & ille sanctus est.*

Pulchrè autem & propriè dicta est *pulchra dilectio*, cùm charitas Deus sit, ac per hoc summa pulchritudo, sitque virtus ista verè tota pulchritudo Ecclesiæ, quam ipse sponsus ejus in cantico amoris invenitur tantùm ac totiens in ea mirari & extollere. Prorsus dilectio pulchra, quæ de corde puro est, & conscientia bonâ, & fide non fictâ. Ubi enim corpus est, nulla est ruga: ubi conscientia bona, nulla est macula: ubi fides non ficta, non est aliquid ejusmodi, quod oculis sponsi displiceat, quò minus sibi Ecclesiam nunc gratiosam, tunc gloriosam exhibeat. Distinguenda etiam erat hoc nomine *dilectio sanctorum* ab amore hominum, sive *turpi*, qui nec nominandus est inter fideles; sive *naturali*, quo amantur parentes; sive *seculari*, quo se invicem amant propter seculi necessitates vel cupiditates. Procul ergo procul, imò nusquam prorsus sub oculis Dei amor turpitudinis; seorsim autem interim cedat amor necessitudinis; solusque regnet amor internæ & aternæ pulchritudinis, quo solum Deum vel propter Deum amant verè pulchri.

Tu verò bone Iesu, pulchritudo Sanctorum, speciosus formâ non solum præ filijs hominum, sed & præ virtutibus cælorum: specie tua & pulchritudine tua intende, prosperè procede, & regna. Tamque latè regnet pulchra dilectio tua, ut turpem de finibus rerum proturbet & eliminat; secularem ad se convertat & inclinet; naturalem sub se regat & ordinet: ut illâ pulchrâ & verâ dilectione te diligat mundus, quâ dilexisti mundum Salvator mundi, qui vivis & regnas Deus, per omnia secula seculorum. Amen.